

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ครั้งที่ 4

การพยาบาล สุขภาพจิตและจิตเวช

อรพรรณ ลีอนุวัชชัย

WY 160 ๑332ก 2554

* B 0 0 4 2 6 8 3 *

การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

ห้องสมุดวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา

สารบัญ

คำนำ

บทที่ 1	นโยบายและแผนงานด้านสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช 1
	แนวคิดและการปฏิบัติ
	ความเป็นมาของนโยบายและแผนงานด้านสุขภาพจิต
	และจิตเวช 4
	นโยบายและแผนงานสุขภาพจิตและจิตเวชในปัจจุบัน 8
บทที่ 2	มโนคติสังคม วัฒนธรรมกับการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช 39
	ความหมายและความสำคัญของสังคมและวัฒนธรรม
	กับการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช 42
	พื้นฐานทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเจ็บป่วย
	และการดูแลด้านสุขภาพจิตและจิตเวช 46
	ทฤษฎีการพยาบาลเชิงสังคมและวัฒนธรรม
	กับการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช 49
	หลักการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
	ที่เน้นสังคมและวัฒนธรรม 53
	ประเด็นวิเคราะห์ วิจาร์ณั กรณีผู้ป่วยด้านสังคมและวัฒนธรรม 56
บทที่ 3	แนวคิดและทฤษฎีที่เลือกสรรทางการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช 63
	ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ 66
	ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคม 71
	ทฤษฎีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล 75
	ทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม 79
	ทฤษฎีกลุ่มมนุษยนิยม 81
	ทฤษฎีการพยาบาลของรอย 82
	ทฤษฎีการพยาบาลของโอเรม 89
	ทฤษฎีการพยาบาลการบรรลุเป้าหมายของคิง 101
บทที่ 4	การนำบัดทางการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช 109
	การให้คำปรึกษาทางการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช 111

สัมพันธภาพเพื่อการบำบัด	128
การสอนทางการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช	139
จิตบำบัด	141
พฤติกรรมบำบัด	151
ครอบครัวบำบัด	159
การจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการบำบัดทางจิต	175
บทที่ 5 บริบทด้านชีวภาพทางการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช	183
ความหมายและความสำคัญ	186
โครงสร้างหน้าที่สมอง	187
สารสื่อประสาท	189
ความผิดปกติของสมองที่เกี่ยวข้องกับอาการทางจิตเวช	190
บริบทด้านชีวภาพในผู้ป่วยจิตเวช	192
การประเมินทางชีวภาพในผู้ป่วยจิตเวช	195
บทที่ 6 จิตเภสัชบำบัดและการพยาบาล	201
ความหมาย ความเป็นมา และความสำคัญของจิตเภสัชบำบัด	204
ประเภทของยาทางจิตเวชและการดูแลในการใช้ยา	205
● ยารักษาโรคจิต (Antipsychotic Neuroleptic Drugs)	206
● ยารักษาอาการวิตกกังวล (Antianxiety Drugs)	208
● ยาต้านเศร้า (Antidepressant Drugs)	211
● ยาควบคุมอารมณ์ (Mood Stabilizing Drugs)	213
● ยารักษาอาการชัก (Anticonvulsant Drugs)	213
● ยารักษาอาการที่เกิดจากฤทธิ์ข้างเคียงของยารักษาโรคจิต (Anticholinergic/Antiparkinson Drugs)	214
บทที่ 7 การพยาบาลสุขภาพจิตบุคคลกลุ่มเสี่ยง	217
ความหมายและความสำคัญ	220
ปัญหาสุขภาพจิตเด็ก วัยรุ่น และการดูแลช่วยเหลือ	222
ปัญหาสุขภาพจิตวัยผู้ใหญ่ สตรี และการดูแลช่วยเหลือ	232
ปัญหาสุขภาพจิตของผู้ป่วยฝ่ายกายและการดูแลช่วยเหลือ	237

บทที่ 8 ปัญหาสุขภาพจิตและจิตเวชในผู้สูงอายุและการดูแลช่วยเหลือ	249
ความหมาย และความสำคัญของปัญหาสุขภาพจิตผู้สูงอายุ	251
สภาวะปัญหาด้านสุขภาพจิตในผู้สูงอายุ	253
ทฤษฎีของการสูงอายุ	254
โรคทางจิตเวชในผู้สูงอายุ	259
การดูแลช่วยเหลือปัญหาสุขภาพจิตในผู้สูงอายุ	262
บทที่ 9 การพยาบาลผู้ที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตและปรับตัว	267
ความเครียดและการพยาบาล	269
ความวิตกกังวลและการพยาบาล	273
ภาวะซึมเศร้าและการพยาบาล	277
พฤติกรรมทำร้ายตนเองและการพยาบาล	279
ภาวะวิกฤติทางอารมณ์และการพยาบาล	280
อาการหลงผิด-ประสาทหลอนและการพยาบาล	282
พฤติกรรมหวาดระแวงและการพยาบาล	285
บทที่ 10 การพยาบาลบุคคลที่มีความผิดปกติด้านความคิด	
ผู้ป่วยโรคจิตเภท	287
ความหมายของโรคจิตเภท	290
ลักษณะอาการของโรคจิตเภท	290
ปัจจัยเหตุของโรคจิตเภท	293
เกณฑ์การจำแนกโรคจิตเภท	294
การบำบัดรักษาโรคทางจิตเภท	297
การพยาบาลผู้ป่วยโรคจิตเภท	297
บทที่ 11 การพยาบาลบุคคลที่มีความผิดปกติทางอารมณ์ : ผู้ป่วยอารมณ์แปรปรวน	303
ความหมายของอารมณ์แปรปรวน	305
ลักษณะของบุคคลที่มีอารมณ์แปรปรวน	306
ปัจจัยเหตุของโรคอารมณ์แปรปรวน	307
การจำแนกโรคอารมณ์แปรปรวน	311
การบำบัดรักษาบุคคลที่มีอารมณ์แปรปรวน	318

การพยาบาลบุคคลที่มีอารมณ์แปรปรวน	320
● กระบวนการพยาบาลผู้ป่วยอารมณ์ซึมเศร้า	320
● กระบวนการพยาบาลผู้ป่วยอารมณ์คลุ้มคลั่งสลับเศร้า	330
บทที่ 12 การดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน	339
ความเป็นมาของการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน	342
ความหมายและความสำคัญของการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน	344
เป้าหมายของการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน	347
ทฤษฎีและรูปแบบในการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน	348
หลักการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน	351
ทีมผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน	352
กิจกรรมการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน	353
บทที่ 13 กฎหมายและจริยธรรมทางการแพทย์สุขภาพจิตและจิตเวช	357
กฎหมายและพระราชบัญญัติวิชาชีพ	
การพยาบาลและผดุงครรภ์	359
ความหมาย ความสำคัญ ของกฎหมาย	
และพระราชบัญญัติวิชาชีพ	360
บทบาทของกฎหมายวิชาชีพ	362
กฎหมายเกี่ยวกับจิตเวชในประเทศไทย	364
คำประกาศสิทธิผู้ป่วย	366
พระราชบัญญัติสุขภาพจิต 2551	368
จริยธรรมในการปฏิบัติทางการแพทย์สุขภาพจิตและจิตเวช	376
ความหมายและความสำคัญของจริยธรรม	
ในวิชาชีพการพยาบาล	376
หลักจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล	378
จรรยาบรรณในวิชาชีพการพยาบาล	379
● สภาพปัญหาทางกฎหมายและจริยธรรม	
ในวิชาชีพการพยาบาล	382
● กรณีสถานการณ์ทางการแพทย์สุขภาพจิตและจิตเวช	385
ประวัติผู้เขียน	389